

אגרות קודש

ונפלינו

קובץ א' מתוך ז'
משפטים – תרומה ה'תש"פ
שנת השבעים

אגרות קודש

ונפלינו

א' מתוך ז'

יו"ל ע"י:

ועד תלמידי התמימים העולמי

בין יו"ד שבט לי"א ניסן התש"פ

- שנת השבעים

פתח דבר :

בהמשך לה"קאך" בשנה זו – שנת השבעים, בהקשר האישי בין הרבי לכל חסיד וחסיד, מוציאים אנו את הקונטרס הזה עם מבחר אגרות של הרבי על נושאים חשובים מאוד בחיי התמים ובכלל.

קובץ זו הא' מסדרת הקובצים היוצאים לאור בין יו"ד שבט וי"א ניסן - "אגרות קודש - ונפלינו" ילמדנו איך אנו צריכים להסתכל על עצמנו ועל דרכנו כחסידים ומקושרים של כ"ק אדמו"ר זצוקלל"ה נבג"מ זי"ע אוחזים בדרך החסידות, ובכללות יותר כיהודים יר"ש שומרי תומ"צ.

תודתנו נתונה להנהלת קה"ת על האישור להשתמש בחומריהם.

ויה"ר שע"י העיסוק בתורת רבינו, נזכה להתראות עם רבינו בביאת משיח צדקנו תיכף ומיד ממש.

ועד תלמידי התמימים העולמי

מפתח

היהדות הנאמנה :

- ב'תקמב [העיקר והטפל].....ז
ד'תשכט [בלי פשרות].....ט
ו'תתנז [לפום צערא אגרא].....יב
א'תרלה [בדירות].....יג

דרך החסידות :

- ב'קלו [הכרח לימוד החסידות].....יד
ב'טיט [חסידות ומוסר].....טז
א'קכג [חסידות – חיובי].....יז

המקושרים לכ"ק אדמו"ר :

- תשנה [שלוחו של הרבי – כח להתגבר].....יט
תתט [הרבי עם תמים "מלך אסור ברהטים"].....כא
תשטז [ה"ונפלינו" של חסיד].....כב

ב'תתקמב [העיקר והטפל]

ב"ה, כ"ב אלול, ה'תשי"ד
ברוקלין, נ.י.

קבוצת הנערות ב... ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

זה מכבר קבלתי מכתבן ומפני כמה סיבות נתעכב המענה שלי.

ועל סף השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, באתי בזה במענה, על כל פנים בקצור, כי השאלות שהן נוגעות בהן במכתבן קשה במאד לענות עליהן בכתב, ותקוטי אשר מרת...

תחי' תבאר את הנקודות שבמענה שלי הדורשות ביאור נוסף:

כל ישראל מאמינים בני מאמינים שהבורא ית' מנהיג את העולם בהשגחה פרטית, ומובן שאין כל ענין ודבר ופרט שהוא לבטלה. ועל אחת כמה וכמה במין האנושי, ולמעלה מזה וכמה פעמים ככה בעם הנבחר, אשר לכל אחד ואחת מבני ובנות ישראל יש תפקיד מיוחד, והוא לא רק בשביל עצמו אלא בשביל הכלל כולו ג"כ.

ודעת לנבון נקל, וגם רואים במוחש, שתכלית החיים הוא לא השגת הנאה מתענוגי העולם הנפסדים, אלא אדם לעמל יולד, שעל ידי עמלו ויגיעתו - בתורה ומצוות הנצחיים - משיג הוא סיפוק רוחני, ובפרט כאשר עושים ופועלים גם לטובת הזולת. וזהו פירוש של "תורת-חיים" כפשוטו - חיים גם בעולם הזה.

מובן מאליו שאין הכוונה שמחוייב אדם למאוס בתענוגי העולם עד כדי כך שיעסוק בסגופים ויסבול יסורים כל ימיו, כי כידוע, ובפרט בתורת החסידות, דרך הסגופים לא זו הכוונה ותכליתה, אבל צריך לדעת מהו עיקר ומהו טפל, והתענוגים שמדגישות במכתבן ואשר כה קשה עליהן פרידתן מהם, הנה לא זהו התכלית, ואין לעשות "עגל" מזהב או קול-נוע וכיוצא בזה, אשר בטח גם הן מכירות שטפלים הם או גם ריקים מכל תוכן לגמרי.

וכל זה אפילו בשנים כתיקונן, ועל אחת כמה וכמה בדורנו זה בהגלות נגלות לפני כל הריקניות וחוסר התוכן והטעם שבכמה "אידעאלים" ודיעות שוא, אשר לא הכסף ולא הכח עמדו לו לאדם בשעת דחקו, הנה

בדורנו זה נקל יותר לראות את האמת הפשוטה והעבודה התמה, מאחר שסרוכמה העלמות והסתרים של דיעות נכזבות והבלי העולם המבלבלים את השכל הישר.

ואלה מבני עמנו שנשארו כאודים מוצלים מאש, אחר החורבן הנורא, הנה על כל אחד ואחת מאתנו לראות את עצמו כשליח שעליו למלא לא רק תפקידו הוא אלא גם תפקיד כל אלו שנשפו בלא זמנם.

וכמו שבנוגע לעם ישראל בכללותו הרי החלקים שבו ששמרו התורה והמצוה קיימים עד היום הזה וכל אלו הכתות ששרו מן הדרך הנה או שלא נשאר מהם כל שריד ופליט או שהם רק מתי מספר והולכים ומתנוונים כאברים מדולדלים, כן הוא בנוגע להפרט והיחיד שעל ידי אחיזתו בחייו היום-יומיים ובפרט בהנוגע לדבור ומעשה בפועל בדרך התורה, קונה עולמה, גם עולם הזה, באשר כל ימיו מלאים תוכן ומשביעים רצונו.

הנקודה היסודית כתוצאה מכהנ"ל, שהתוהמ"צ שמרו את עם ישראל בכללותו מכליון ח"ו, למרותשהיו המעט מכל העמים שבכל דו"ד עמדו עליו לכלותו, והתורה והמצוה הוא החוט השני המאחד את כל דורות ישראל מזמן מתן תורה ועד עתה.

תפלתי ובטחוני, אשר כל אחת ואחת מכן תלך בדרך זו אשר סלולה בשבילינו אבותינו, ותלכנה לבטח בדרכן בחיים מאושרים בגשמיות, כי יהיו חיים מאושרים ברוחניות.

בברכה לנצל את כוחותיהן וכשרונותיהן וירושת אבות שבכל אחת מהן במלחמה להשאר נאמנות לנצח ישראל ולתורתו ולהשפיע גם על סביבתן בכיוון זה,

ובברכת כתיבה וחתימה טובה.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ד'תשכט [בלי פשרות]

ב"ה, כ"ז אלול, ה'תשט"ז
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מו"ה יצחק שי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו בצירוף תדפיס מאמרו "עד מתי"? ונהניתי רב מתוכן מאמרו, ותקותי שזהו התחלה של שורת מאמרים, ומה שחשוב עוד יותר, של פעולות, שמגמתם השגת המטרה המקווה.

דחיתי מעני על הנ"ל באשר רציתי לראות איזה הד ותגובה יביא מאמרו בחוגים שאליהם נתכוין. ועכשו, אחרי שמר בליזינסקי שי בא לכאן ומסר לי תוכן השיחה שהיתה ביניהם, רואה אני לדאבוני שנתאמתה אחת החששות שלי בזה, היינו שמשתמשים במאמר רז"ל רחמנא לבא בעי שלא במקומו, במלים אחרות, אף שמכירים שהתביעה צודקת בכללותה, מסרבים להסיק ולקיים המסקנות בפועל, ולכן משתמטים מהם בכל האופנים, בהצטדקות של הבל, עד כדי בלבול השכל.

וכוונתי פשוטה: יסוד היסודות הוא שצריך להכיר את האמת לאמתתו השלמה, ולא להתחיל בפשרות. אין זאת אומרת, כמובן, שיש לצפות אשר כל אחד ואחד שאין הנהגתו כדבעי על מאה אחוז יתהפך בהנהגתו תיכף מהקצה אל הקצה. אבל יש לדרוש שיכירו זאת ובאמת כמו שהוא, כי אמת ופשרה שני הפכים הם. ואף שיתכן אשר אדם, למרות הכירו את האמת, נכשל בפועל מכמה סיבות, או מחוסר תוקף הרצון, אבל צריך שיכירו בשעת כשלונו שהוא עובר עברה נגד מצפונו, שאז התקוה שישתדל לתקן את עצמו ולהתקרב יותר ויותר אל השלמות הרצוי. מה שאין כן אם ישיא אדם את עצמו שהפשרה היא תכלית השלמות וישים את הפשרה במקום האמת, הרי שולל הוא מעצמו את האפשרות לתקן את המעוות ואת החסר.

מהנ"ל מובנה השקפתי בענין השקו"ט שהי' לכו' עם מר בליזינסקי שי בנוגע לשאלה מה יש לדרוש מאלה הבאים לבקש הוראה ומענה על שאלתו "עד מתי?"

דעתי ברורה, על יסוד הנסיון, שצריך לענות להם בתוקף: התורה היא תורת חיים, שאין ניתנת לפשרות, וממה נפשך, אם מכיר אתה שהתורה

מן השמים, הרי אין האדם, בשכלו המוגבל ודעתו הקצרה, יכול או רשאי לשנות בה דבר. ולאידך גיסא, אם השכל האנושי הוא הפוסק האחרון, הרי אז משוללת התורה מכל ערכה ותקפה כתורת אלקים חיים, ונשאר האדם בלי משען, וכפתגם העממי, אין אדם יכול להגבי' את עצמו על ידי שימוש בשער ראשו.

ואם השואל מכיר את האמת ורוצה להגיע אלי', אז נותנים לו סדר המתאים לתכונת נפשו ולסביבתו, להורות לו הדרך הכי טובה ומתאימה לו איך להגיע אל המטרה, ויש אחד שנוטה לדרך סור מרע, ואחד בוחר בעשה טוב וכו', ואין אלה אלא הוראות על דבר האופן הכי יעיל להגיע אל המטרה הרצוי'. מה שאין כן אם ההתחלה עצמה פשרה, שאז לא רק שלא תביא למטרה הרצוי' אלא עוד תביא לתוצאות היפך המכוון.

ולחוסף ג"כ על פי המבואר בתניא, אשר אל יפול לב האדם עליו במלחמה הכבדה אשר יש לו עם יצרו ולפעמים נדמה לו שמתגבר עליו בכל יום, כי כך הוא הנוהג בעולמו זה, שלפעמים זה נופל וזה קם ולפעמים כו'. אבל ברור הדבר שבכל פעולה טובה ומעשה טוב מוסיף עוד אור בעולם, ממעט את החושך אשר בעולם, ולא רק בעולמו הוא, עולם קטן זה האדם, אלא גם בכללות העולם (וראה ג"כ אגרת התשובה פי"א).

ישנם חוגים כאן, ובטח כדוגמתם גם באה"ק ת"ו, האומרים שבאם יבואו בתכנית של כל התרי"ג מצוות, יפחידו עי"ז את הבאים ליטהר וגם ידחו כו"כ נפשות מישראל כו'.

אבל הנסיון הראה ההיפך מזה, כי סוף סוף מרגישים שנתנו להם פשרה ואין להם כל אימון לאחר זה בדברי המדריך אפילו לאחר ההסבר על ההכרח שהביאו להגיש את התורה למחצה ולשליש כו'.

ידוע פתגם נשיאנו, חזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקס, ובטוחני אשר פנייתו ודבריו כבר הביאו פירות ופירי פירות. אלא בתקופתנו זו אין להסתפק במיעוט, ודרושה התאמצות המתאימה לנצל כל רגע בתקופת הרת עולם זו להציל נפשות בני ישראל, באשר מי יודע אם ברגע שלאחריו עוד אפשר יהי להשפיע עליהם. ולכן תקותי שימשיך בפעולותיו בכיוון האמור וישלול בהחלט ההפחדות שלא להרבות בדרישה וכן הספיקות אם יש תועלת בתעמולה שלו, כי יש ויש, ובפרט אם יוסיף בה בתוקף ובדברים גלויים, כיון שזכה עפ"י ההשגחה העליונה לעורר את הלבבות בחוגים מסויימים, אשר עד עתה היו, בלשון הרמב"ם, שוכחים את האמת בהבלי הזמן כו' ישנים ונרדמים ושנתם ערבה להם.

ארשה לי להוסיף, אשר אחת מדרכי התעמולה בזה ובכגון זה הוא להראות דוגמא חי' רצוי' במחדו"מ של מנהל התעמולה המטיף ומעורר, וזכות הרבים מסייעתו להתגבר ולנצח מלחמתו הוא ובקל יותר משהוא משער.

חוששני אשר מכמה טעמים לא תהי' הצלחה כ"כ עם אלו שבגיל העמידה ויותר, אבל מקוה אני להצלחתו גדולה בין חוגי הנוער והצעירים, ואפשר שהם ישפיעו גם על הזקנים והוותיקים, ועל פי סימני חז"ל בעקבתא דמשיחא אשר נערים פני זקנים ילבינו זקנים יעמדו מפני קטנים כו', אלא שבצד הטוב שבזה.

המצפה לבשורות טובות בכל האמור, ומאחל לו ולכל אשר לו כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, בכבוד.

ובהנוגע להוראות למעשה :

כיון שכל בני ישראל מאמינים בני מאמינים בדברי רז"ל, ורז"ל אמרו אשר ענין דמצות תפלין הוא שעבוד הלב והמח, והוקשה כל התורה כולה לתפלין, ובצד ההיפך, מאכלים בלתי כשרים מטמטמים הלב והמוח, יש להכניס שני ענינים אלו בתור התחלה מידית השווה לכל אחד ואחת, נוסף על ענין עקרי להתחיל עניני היום בכל יום ויום בתפלה ובנתינת איזה פרוטות לצדקה (כמובן הצדקה בימות החול). ומוכרח אשר התפלה תהי' דוקא בנוסח המקובל ומנוסח על ידי אנשי כנסת הגדולה, שנוסף על הענינים הפנימיים שבזה, יש לזה נקודה עקרית שידעו כל השבים שמאוחדים הם כולם באופן תפלתם והנהגתם בכל יום.

ואם אחד רוצה דוקא להוסיף מדילי', יעשה זה לאחר התפלה האמורה, ובתור תפלה, על פי שיטתי האמורה, מוכרחים לדעת הנוסח אשר בסידור, ולהתפלל ברכות השחר, קריאת שמע ושמו"ע ותפלת שבע (ומוסף בכלל) ושמו"ע במוצאי שבת ויום-טוב).

וצריך להדגיש בכל פעם ופעם שהעדר קיום איזה מצוה שתהי' לעת עתה, ואפילו ברגע ההתחלה, ג"כ עבירה היא, וגם ע"ז צריכים עבודת התשובה.

ו'תתנז [לפום צערא אגרא]

ב"ה, ט' אייר, תשי"ט
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מג' אייר, בו כותב ראשי פרקים מאשר עבר עליו, ואיך שהסתדר עתה, ומסיים בתמי' מדוע זה כשרצונו לעלות בדרגות בענייני תורה ומצות, נתקל בכמה קישוים, בה בשעה שרואה בחורים חפשים שחייהם בלי קישוים, בלי יגיעה והשתדלות וכו'.

והמענה על זה נמצא במכתבו עצמו, בתארו הסתדרותו אשר צריך ללמוד המקצוע שלו ג-ד שנים, ועתה בעבודה מעשית כמו כל פועל אחר בהתאם לידיעותיו, משתכר רק 110 ל"י לחדש, במלות אחרות, פעולה עצמה אינה מספיקה אלא שזקוקה להכנה מתאימה בלימוד וידיעות, ואז גם הפעולה משתפרת ומשתלמת בהרבה יותר.

והטעם פשוט, שככל שיגדל ההישג צריכה להיות ההכנה גדולה יותר ורחבה יותר, וככל שיקטן ההישג או בענין שאין בו כל הישג, תקטן ההכנה או שאין זקוקים כלל להכנה.

ועל דרך זה בהנוגע לחיים מחוסרי תוכן, אין זקוקים להכנה להם, שהרי כל התענוג שיש בהם, לאחר עיבור רגע ואינו, ומה פלא שאין זקוק בזה להכנה, ז.א. כל איש אשר יתבונן בעתידו אפילו לשעה קלה, ישתדל ככל הדרוש בהכנה הכי טובה במשך איזה שנים, כיון שעיי"ז ישתפרו חיו בעתיד הקרוב ובעתיד בכלל פי כו"כ במשך עשירות ועשירות שנים, וכפתגם הקצר והשנון של חכמנו ז"ל, לפום צערא אגרא, אלא שהאגרא הוא פי כמה של הצער, היגיעה וההשתדלות, ז.א. שבהכפלת היגיעה וההשתדלות מתגדל השכר והתועלת פי כמה וכמה.

תקותי ששורתי המעטות תספיקנה שיתבונן בתוכנם, ולבוא למסקנא האמיתית, שעליו לנצל השנים האלו ומרץ העלומים והבחרות להכנה הדרושה לכל עתידו, בכדי שיהי' מאושר הן בגשמיות והן ברוחניות, ורק דרך אחת מובילה לזה, הכנה נפשית לימוד תורתנו תורת חיים וקיום מצותי' עליהן נאמר וחי בהם, שזהו קיום הבקשה העדוד והציווי: ובחרת בחיים, בחיים אמיתים ומאושרים בעולמנו גם זה.

ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

א'תרלה [בדידות]

ב"ה, י"ב סיון, תשי"ב
ברוקלין.

שלום וברכה!

...שואל במכתבו אם אפשר לשנות הסדר בחלק מהכתות, שתחלה
ילמדו הלימודי חול ואח"כ לימודי הקדש:

הנה בודאי ידוע לו עד כמה שזהו נגד כל שיטת ישיבות תו"ת מיסדה
ומנהלה, וכל הענין של לימודי חול בהשיבה. אינני בקי במהלך הענינים
באיזה אופן הסכימו ע"ז אם לא הי' בזה שינוי שעברו ההוראה לא בדרך
מעבר אלא בדרך התלבשות, וכידוע ההפרש בין מעבר והתלבשות (וגם
בזה באופן השני של ענין ההתלבשות), אבל בכ"א הנה כל ענין לימוד זה
הוא רק מצד ההכרח ואונס, במילא מובן שאין צריכים לעשות כל שינוי
לכיוון ההפכי, כיון שגם על המצב דעתה צריכים להיות שרוים בצער,
ובפרט כשהשינוי בא להוציא סדר מחזקתו שכבר נהג באופן כזה כמה
שנים, ולשנות למצב יותר גרוע, ובל"ס ג"כ שיודעו מהשינוי בכל שאר
הסניפים, וא"א לשער מראש כל התוצאות אשרבזה, מכל הנ"ל מובנות
חו"ד בשאלתו אם יש מקום להשתדלות ולשנות הרי צריכים הם להחזיק
את הענין עוד יותר מאשר עתה ולא להיפך.

ובכדי אשר יהי' ננקל לו דורכגיין ולפעול בעצמו והן אצל בע"ב יתאר
בעצמו, ככל בניי המאמינים הרי גם אנו תקותינו שבכל יום ויום יבוא
משיח צדקנו ויוציאנו מן הגלות בגשמיות ובמילא גם מן הגלות ברוחניות,
ואז יצייר לעצמו שאם הי' עושה שינוי הנ"ל ועוד יתבונן שכעשר שנים
עמד בנסיון למרות כל הקישויים העלמות והסתרים והוצאות שבדבר האט
ער דורכגעטראגען שלימודי קדש באו לכל לראש, וברגע האחרונה לפני
השיחרור מההעלמות והסתרים נהפכה ח"ו הקערה על פי' וביציאתו עם
מושפעיו מן הגלות הרי נרשם המוסד שלו בין אלו שתחלה לומדים א.ב.סי.

ורק אח"כ - להבדיל - אל"ף - אלופו של עולם - יו"ד למעלה, יו"ד - כאו"א מבני ובנות ישראל למטה, וקוהמחברם - הוא קו דסדר השתל' הקו דתורה ומצות שע"י ישראל וקוב"ה כולא חד.

בברכה להצלחה בעבודתו בקדש, ושיתקבל אצלו הדבר בקל ולא רק מצד נה"א כ"א גם בנה"ב.

ב'קלו [הכרח לימוד החסידות]

ב"ה, י"ח סיון, תשי"ג ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מוה"ר
צבי שי' שלום וברכה!

נתקבל מכתבו וימים אלו ג"כ ספרו לתולדות משפחת משכיל לאיתן כו' ות"ח על הספר.

ומה שמתחיל במכתבו כי רצונו להיות מקושר ולא להיות חסיד כיון שהוא מן הפרושים,

הנה בטח ידוע גם לו אשר הגר"א עצמו הי' נקרא חסיד. ופשיטא שאין בזה כוונתי, ח"ו, להיות חסיד של איש פרטי או אפילו של איש כללי אלא שהוא כפתגם בעל התניא: פעם שאלו אותו מהו ענינו של חסיד, ענה, שזה איש המוותר על תועלת עצמו ולא עוד אלא שאין נמנע מהיזק לעצמו ובלבד שיביא תועלת לאחר. וכיון שהי' זה בעת תוקף המחלוקת אז, חזר השואל ושאל, שאין רצונו בראי' לזה מתורת הנסתר, אלא דוקא מתורת הנגלה. וענהו רבינו הזקן, שזהו גמרא מפורשת (נדה י"ז ע"א) שורפם חסיד, אף שע"ז מזיק לעצמו, עיין שם בתוספות.

וקישור ענין זה בתורת החסידות והדרכותי, י"ל בפשטות, כי הרי, ע"פ שו"ע, ידוע הכלל: מאי חזית דדמי דידך סומק טפי, ובמילא הוא ג"כ להיפך, דמאי חזית דדמי דחברך סומק טפי. משא"כ תורת החסידות המעמידה את "הדגש" בזה, שתחלת העבודה צריכה להיות למעלה מן הטעם ודעת וחשבון, ורק זה יכול לשמש יסוד חזק לקיום התומ"צ כדבעי, וכשאין נכנס בחשבון, הרי לכל לראש מתענין בטובת רעהו, ובפרט כשזכר על הטעם דהכרח העבודה שלמעלה מטו"ד וחשבון: אם יאחז בעשיית חשבון, אפילו חשבון דקדושה, הרי ידוע שמדתו של הקב"ה מדה כנגד

מדה, ובמילא גם עמו ידקדקו אם בעל חשבון הוא בהנהגתו במעשה ואפילו בדבור ובמחשבה, כי הרהורי עבירה קשים מעבירה, ואז הרי פשוט שאין זה כדאי (עס ליענט זיך ניט) בשבילו.

ידועה השאלה: אם הכרח הוא לימוד החסידות, א"כ מה עשו דורות הראשונים? ואפילו בזמננו הנה ישנם כאלו שאינם יודעים מתורת החסידות, ובכ"ז הם יראים ושלמים.

אבל המענה ע"ז ג"כ פשוט הוא: העולם מתנהג לא במקרה ח"ו, אלא בהשגחה פרטית בכל פרט ופרט. וכמו שרואים אנו בסוג הבעלי חיים, שישנם כמה אברים הנחוצים לבעל חי אחד שבלעדם אי אפשר לו להתקיים אף שאינם נמצאים אצל בע"ח אחר, מפני שהוא אפשר לו בלא הם. הרי מלפנו מבהמות ארץ, למדנו שגם במין המדבר כן הוא. זה שלא נודע לו עד עתה מלימוד תורת החסידות, או שהי' בדורות האלו שלימוד זה דפנימיות התורה הי' שייך רק ליחידי סגולה, ה"ז גופא ראי' שנמצא הוא בתנאים כאלו ולא יבוא לידי נסיונות כאלו, שמוכרחים הם גם לידיעה זו, משא"כ אלו שנודע להם ממצאות חלק תורה זו; והרי פשיטא שגם זה נכנס בפסק הרמב"ם שאפי' אות אחת, ומי יאמר חלק תורה שלם, הרי קדושתה שוה לפסוק שמע ישראל כו'.

והחילוק בין בע"ח ואיש הישראלי בהנ"ל הוא רק בזה, שברצות הקב"ה שתהי' טובתו שלימה, לא רצה להכריח את האדם בזה, ולכן ניתנה לו בחירה חפשית, ולא עוד אלא שברא יצה"ר המסביר לאדם כו"כ טעמים ונימוקים להסירו מן הדרך, ואם יש לו - להיצה"ר - עסק עם איש ירא ד', ה"ה מלביש הטעמים ונימוקים שלו באותיות של השו"ע. ובודאי האריכות לדכוותי אך למותר.

במה ששואלני אם יש כאן מתושבי יעקאטערינאסלאוו, הנה לא נודע לי אודותם.

ובהנוגע לאמי הרבנית שליט"א, הרי מה טוב שיכתוב אלי' ישר, ובטח תכתוב לו מהידוע לה. ויכול לכתוב אלי' באיזה לשון שהוא.

כבקשתו מוסג"פ קטע, שנדפס פה בעת פטירת אבי זללה"ה.

וברך לקחתי ואשיבנו. כיון שהי' שליח למסור פ"ש ממו"ח הרה"ג הגר"ר כ"ץ, הנה ייטיב למסור פ"ש בכבוד ממני. ות"ח.

והשני"ת יצליחו ויזכהו שהוא וזוגתו שיחיו יגדלו את בנם יהודא ליב שיי' לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבת הדעת ואשר יוסיף אומץ

בהפצת אור היהדות בסביבתו. ויה"ר מהשי"ת שיעשה זה מתוך חמימות חסידותית.

בכבוד וברכת הצלחה.

נ"ב. ראיתי בהרשימה שבסוף ספרו שהו"ל בהוצאתו כמה חוברות ע"ד ובשאלת המדע ביחסו אל הדת, ואם יוכל להמציא להספריי שלי הרי ת"ח מראש, כיון ששאלה זו בהגישה אליי מכאיבה. כי אפילו החרדים הדנים בזה, הרי הסה"כ מהתעמולה שלהם הוא שהיו כמה מגדולי ישראל שהיתה להם ידיעה גדולה במדע ועד כמה המדע נחוץ לתורת ישראל וכמו בהלכות קידוש החדש, טריפות כו', בה בשעה שהגישה צ"ל בהיפך לגמרי, שלהמדע אין לו כל יסוד מבלי אמונה, וכמה מאנשי מדע היו תועים בדרכי החיים לולי אחיזתם בזה כו' וכו'.

ב'תיט [חסידות ומוסר]

ב"ה, כ"א שבט, תשי"ד ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי ידיעה מהרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו' מוה"ר... שמצב בריאות כת"ר שי' אינו כדבעי ומבקש להזכירו לרפואה. וכשאהי על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אזכירו לרפוי"ק והשי"ת יזכה את כל אחד מאתנו לבשר איש לרעהו אך טוב תכה"י.

ואשתמש בהזדמנות זו נשען על מרז"ל אין מזרזין אלא למזרזין לעורר את כת"ר שי' ע"ד הידוע ונראה גם במוחש והוא ההכרח שכל ישיבה ומוסד של חינוך ישתדלו ביותר וביותר בהחדרת עניני יראת שמים לתלמידיהם לא רק ע"י השגחה בהנהגתם, אלא גם ע"י לימודים המתאימים, וכיון שמטבע בן ישיבה הוא לבקש ביאור בכל דבר ולא רק כפקודה גרידא, במילא מוכרח ללמדם ג"כ לימוד המתאים לזה, אשר כל זה הביא להסכמה בכל הישיבות להנהיג לימוד המסור או לימוד החסידות.

והנה אחד החילוקים של לימוד תורת המוסר ללימוד תורת חסידות בהנוגע להנ"ל, שלימוד המוסר בכלל משפיל ובמילא מכווץ את הלומד, ולימוד תורת החסידות מרומם את האדם ופועל בו התרחבות (אף שכמובן ישנם ענינים בלימוד המוסר המביאים שמחה והתרחבות וישנם ענינים בתורת החסידות המביאים להכנעה ולכיווץ) ועוד אחת בלימוד החסידות

אשר קרוב יותר להביא לאהבת ה' וליראתו עפ"י המבואר ברמב"ם הלכות יסוה"ת שביצד יבוא לאהבתו ויראתו ע"י שיתבונן וכו'.

וכת"ר שי' שזיכהו מן השמים למנותו ראש מתיבתא ולבעל השפעה על כו"כ אברכים ובחורים, הרי בודאי ניתנו לו הכחות ג"כ על זה מתאים לדרישת השעה ולהכרח השעה להשפיע על מושפעיו לקרבם ללימוד תורת החסידות.

ובודאי לדכוותי אין נצרך כל הסברה שאף שכמה דורות מקדם אפשר הי' בישיבה להסתפק בלא לימוד המוסר כלל כיון שגם הרחוב הי' יר"ש ונשתנה המצב בשני הדורות שלפני זה שרוחות אי רצויות מנשבות בעולם והחלו לחדור גם לכותלי הישיבה ובמילא הכניסו לימוד המוסר בסדרי הלימוד בהישיבות, ונשתנה דורנו זה האחרון חשך כפול ומכופל שא"א לצאת ידי החובה בלימוד המוסר בלבד אלא מוכרח הדבר שכל בן תורה ילמוד ג"כ פנימיות התורה הקרוי' בזהר הק' בשם נשמתא דאורייתא בכדי לשמור עי"ז על הלימוד דנגלה דתורה ולאפשר להנוער דדורנו זה לבוא לאהבתו ויראתו ית' עפ"י הנ"ל, וכבר ידוע פסק האריז"ל אשר דוקא בדורנו זה מצוה לגלות זו החכמה (כוונתו על פנימיות התורה).

בכבוד ובברכה לרפואה קרובה.

א'קכג [חסידות – חיובי]

ב"ה, ד' מנ"א, תשי"א ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו (בלי הוראת זמן כתיבתו) עם הפ"נ המוסגר בו, ולכשאהי' על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אקראהו, ובודאי יעורר ר"ר עליו לבריאות הנכונה לו ולזוגתו שתחי' ולהמצטרך להם בגשמיות וברוחניות.

וכבר כתבתי לו את דעתי, שלא נכונה מחשבתו, ואין כל יסוד להחששות שלו, ובודאי אין זה אלא עצת היצר, ומה טוב שימעט במחשבה ע"ד עצמו, היינו אפילו ע"ד מה שנדמה לו שצריך לתקן בעניניו, ויחליף מחשבה זו בענינים שנוגע ע"ד לזולתו, ומה טוב במחשבה ע"ד השי"ת, וכמבואר במקומות אין מספר בדא"ח בזה, ומבואר ג"כ ברמב"ם הלכות יסוה"ת רפ"ב: וכיצד יבוא לאהוי"ר כו'.

ובפרט ע"ד המבואר בספרי החסידות באחד החילוקים שבין תורת המוסר לתורת החסידות, אשר בכללות בתורת המוסר מדגישים את ההסתכלות ואת ההתבוננות בפחיתות בני"א במדות הלא טובות ובהעניינים הלא טובים, והתקונים ע"ז, ובמילא - אפילו אם מצליח להביא בפועל את התקונים על העניינים הלא טובים, וה"ז טוב, אבל בכ"ז במה בלה את זמנו במחשבות והתבוננות ברע ועכ"פ בהלא טוב, משא"כ בתורת החסידות שמדגישים את ההסתכלות וההתבוננות האסתכלא ביקרא דמלכא, או עכ"פ בהתבוננות בענייני מין האדם אדמה לעליון, בענייני אהבת ישראל, שאז אפי' אם לא הוציא המסקנא המתאימה, היינו שלא הצליח לתקן את ענייניו בפועל, הרי עכ"פ במה בלה זמנו - בקיום המצוה דע את אלקי אביך, בהסתכלות בטוב, במעלת הקדושה וכו'.

וככל הדברים האלה הוא ג"כ בנדון דידי': הנה ההתעסקות שלו בעניינים שאינם מתאימים הרי מי יאמר שאפשר שאין זה אלא דמיון בלבד, ואפילו אם יש לו חשש ויסוד להחשש שלו וצריך תיקון, הרי כבר נתבאר בתניא שזה צ"ל בעתים מיוחדים ומזומנים לכך, ונוסף עכ"ז מי יאמר שגם אחרי ההתבוננות והמרירות (כי עצבות ח"ו מאן דכר שמי') אין ספק הדבר אם יוציא את המסקנא המתאימה לכל המאה אחוז, משא"כ אם מתעסק בהתבוננות בגדולת הבורא שהוא המהווה מחי' ומקיים את כל בכל רגע ורגע במילא הרי צריך להיות תמיד כח הפועל בנפעל וכו' הרי ראשונה מבלה זמנו בקיום המצות דע כו' בגדלות ה' כי הוי' הוא האלקים, ואהבת את ה"א ומכש"כ אם יגרום זה להטבת המצב בפועל הרי משתכר הוא מכל הצדדים, ובמלות אחדות: מה לו להתעסק בקו העבודה דסו"מ בשעה שהברירה בידו להתעסק בקו העבודה דועשה טוב, אשר בד"מ יבוא עי"ז ג"כ לסו"מ.

ויה"ר שיהפכו ימים אלו לנו ולכל ישראל לששון ולשמחה במהרה בימינו בעגלא דידן ובכאוו"א מאתנו יושפע ג"כ שמחה וששון ולקיים את הציווי הכללי ועבדתם את ה"א בשמחה ובטוב לבב מרוב כל (ראה רמב"ם סוף הל' לולב).

בברכה לבריאות הנכונה ושידע מזה.

תשנה [שלוחו של הרבי – כח להתגבר]

ב"ה, כ"ד אלול, השי"ת הרה"ח וו"ח אי"א וכו'... שי' שלום וברכה!

הקונטרס לח"י אלול עם מכתבי המצורף אליו בטח קיבל במועדו, וקרא ג"כ מה שכתבתי בשולי המכתב.

מפני קוצר הזמן לא הארכתי אז כדבעי למהוי וגם חשבתי שאולי אין צורך באריכות בזה וגם מלים קצרות יספיקו לו. אבל מכיון ששתק ולא ענה לי על זה, הנה ידוע בשי"ס שיש שני פירושים בשתיקה: כיון דשתיק אודוי אודי לי, או שתק דבטולי בטלי לדבריו. וכיון שיש מקום לספק, הנה בא בזה באריכות קצת יותר. וזהו המצב כפי שאני רואה אותו:

כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בחר בו ועשהו לשלוחו להנהיג עדת בני ישראל במחנו.

שלוחו של אדם כמותו, ואחד הטעמים בזה הוא, כי המשלח נותן מכוחותיו להשליח. זהו בכל אדם בכלל, בפרט באדם שהוא פנימי ועוד יותר אם המשלח הוא עצמי, וידוע מאמר הבעש"ט עצם כשאתה תופס במקצתו הרי אתה תופס בכולו (מובא במאמר ר"ה פ"ב).

הרי כשהמשלח נתן להשליח מכוחו הרי זה כאילו כולו נמצא שם.

לאיזה תכלית שלחו כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ? הרי ברור הדבר שהוא כדי לנהל עדתו בדרכי התורה והמצוה ולעזרם שיעלו כל אחד ואחת מהם במסילה העולה בית א-ל. פשוט ג"כ שלזה צריך שגם השליח ילך בעלי אחר עלי' הרבה יותר מקהל עדתו שממונה לראש עליהם. על ידי איזה אמצעים יכול השליח לעלות? ישנה לזה דרך המלך מלכו של עולם, דרך סלולה ומבוארה על ידי חז"ל בכלל, נשיאי חב"ד בפרט, ונשיאנו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ביחוד, באיזה אופנים אפשר להפטר מפתויי היצר הרע הנקרא דער קלוגינקער, שזהו הקו דסור מרע, ואיך לעלות בקו דעשה טוב.

אחרי כל זה אם ח"ו נכונה השמועה ששמעתי על דבר רצונו בענין הקאלעדזש הנה כמה תוצאות לזה: א) מזמנו המצומצם גם בלאו הכי ילך חלק גדול שלא על ההשתדלות במילוי תפקידו הנ"ל. ב) חלק מזמנו ישתמש בו לעניינים שהם מנגדים למילוי תפקידו הנ"ל. ג) ממנו יראו וכן יעשו בתוספת מרובה גם קהל עדתו, לאמור: אם השליח של הרבי מליובאוויטש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ, אחרי שלמד כמה שנים בישיבתו, בכל זה

מוכרח הוא כדי צו ווערן א מענטש ללמוד תורת הקאלעדזש, אם כן למה לנו לחיות בטעות ומוטב שנשלח בנינו ובנותינו לכתחילה לקבל חנוך כזה. (ד) והיא העולה על כולנה, וואס האט ער צום רביין וואס ער שלעפט עם מיט זיך אין קאלעדזש, כי כוחות המשלח נמצאים בו, וכאשר גופו הוא הולך לקאלעדזש, הרי גם נפש האלקית האסורה בגוף זה מוכרחת ללכת ג"כ, ובדרך ממילא גם כוחות הרבי המלובשים בנפש האלקית זו, וכנ"ל, דמקצת מן העצם כו', נמצא שלעפט ער כביכול דעם רביין מיט זיך.

אין חפצי להאריך יותר בכל זה, וגם איני רואה הכרח לזה, כי בודאי גם הנ"ל מספיק די והותר.

איני יודע אם הנסיון גדול בשבילו כל כך, ובכל אופן תקותי ובטחוני שיעמוד בנסיון זה ואז בודאי יראה כי זהו ענין הנסיונות כי לא הי' בדבר זה ממש. וכידוע בחילוק נסיונות ובירורים. ויוסיף שיעור בלימוד התורה בכלל ותורת חב"ד בפרט ותורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ביחוד, אשר כל זה הוא עצה שלא יבלבלוהו מחשבות שהן צריכות להיות זרות לו, ויוכל למלא תפקידו תפקיד נשמתו בעלמא דין מתוך מנוחת הנפש.

איני יודע יחס זוג' הרבנית תחי' לשאלה הנ"ל, ובכל אופן הרשות בידו, ולכאורה נכון הוא, שימסור לה תוכן מכתבי בענין זה.

בטח יודיעני מהחלטתו הטובה בכל זה, ות"ח מראש.

אתענין לדעת אם היו תוצאות טובות במה שדברנו בהיותו כאן שיקבע שיעור לימוד ביחד עם זוג' תחי' באיזה מספרי חז"ל המתאימים יותר לרוחה.

אסיים בברכת כתיבה וחתימה טובה לו ולזוג' תחי', שיזכה שעל ידו יתמלאו רצונות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ על מילואם ויוכל להוציאם מהכח אל הפועל מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף ומתוך הרחבה בגשמיות וברוחניות.

המחכה לבשורות טובות

מנחם שניאורסאהן

מוסגר בזה הקונטרס לראש השנה עם מכתב המצורף אליו ומכתב כללי בגי' לשונות ומהנכון שיפרסם את המכתב כללי באופן המתאים בחוגים שונים.

תתט [הרבי עם תמים "מלך אסור ברהטים"]

ב"ה, כ"ח מרחשוון, ה'תשי"א ברוקלין

שלום וברכה!

מוסג"פ העתק מכתבי למר דוד שי' בוביס. מהנכון שימצא הזדמנות לדבר אתו ע"ד ביקורו כאן ולחזקו לקיים בפועל כל המדובר פה, ובכלל לעוררו להשפיע על סביבתו.

והנני מקוה לשמוע בשורות טובות מהצלחתו בזה.

בהמשך לשני מכתבי שכתבתי לו עוד קודם היו"ט, ושמפני הטרדות חדודש תשרי הוא חודש הכללי לא יכולתי להמשיך הענין. ואף שלא נענית עדיין על שני מכתבי הנ"ל, הנני בזה להמשיך שיחתי (בענין הקאלעדזש), ובהמשך להנ"ל:

לכאורה יש בידו לומר, כיון שנדמה לי (היפך מה שכתב הרמב"ם ה' גירושין סוף פ' ב') שרצוני לבקר וללמוד בקאלעדזש, אלא שיש מי שאומר שאין זה מתאים בשביל מעמדי ומצבי בכלל, כי אין מתאים לציור של תמים ולציור של תלמיד כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אשר אז כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ מלווה אותו בכל דרכיו וא"כ בהליכתי לקאלעדזש מוכרח הוא כביכול ללכת אתי לשם, עפ"י פסק רז"ל תלמיד שגלה מגלין רבו עמו (מכות י', א'), הנה מי אומר שמוכרח אני בכל זה ולשעה אפסיק ח"ו הציור של תמים וכן אפסיק ח"ו לפי שעה הציור של חסידו של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ וממילא יפלו הטענות,

אבל אין זה בידו כבר, ועל פי הידוע גם בתורת הנגלה, אשר גר שנתגייר הרי שוב אינו יכול לחזור ח"ו, ואף אם יחטא אח"כ בכ"ז ישראל הוא כיון שנתגייר פעם אחת. ועל דרך זה כן הוא בקדושה גופא, כי מי שנעשה חסיד פעם אחת ומי שנתקשר לאדמו"ר אשר במילא הי' כמים הפנים אל הפנים ונתקשר אדמו"ר עמו, הנה אין עוד ביכלתו להפסיק ח"ו ההתקשרות, כיון שזה תלוי גם בהאדמו"ר, והוא ברוב טובו וחסדו אסור עמו באזיקים, ועל דרך מה שכתוב באגרת התשובה רפ"ז מלך אסור ברהטים ברהיטי מוחא כו', ולכן נקרא הקב"ה מלך עלוב עיי"ש, אשר על דרך זה הוא בצדיקים ובפרט בנשיאי הדור ובפרטי פרטיות נשיאי תורת הנסתר, וכידוע בזהר (ח"ב דל"ח ע"א) אשר מאן פני האדון הוי' דא רשב"י

מה שפירש שם בפירוש נצוצי אורות בשם היעב"ץ שלומדים זה מתיבת
 "את" לרבות ת"ח, בדא"ח (שאו מרום תרפ"ח לא אבוא תרצ"ט. ועוד)
 מבואר להיפך שזה קאי על הוי' וכבר הובא במפרשי הזוהר דוגמא למאמר
 הנ"ל מב"ב (ע"ה ע"ב) וירושלמי ביכורים (פרק ג' ה"ג), מדרש שמואל פ"ז,
 זוהר ח"ב קכ"ד, ב, קס"ג, ב, זוהר ח"ג עט, ב, רבינו בחיי פ' תשא עה"פ
 והי' כל מבקש הוי'. ועייג"כ אור התורה להצ"צ פ' שמות ע' ל"ט ואילך.

אין רצוני להאריך בזה, כי בטוח אני אשר סוף כל סוף זרוק חוטרא
 לאוירא אעיקרא קאי, ויתגלה בו העיקר והשורש, שזהו ההתקשרות לכ"ק
 מו"ח אדמו"ר הכ"מ על ידי אשר נלך "בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו
 ונלכה באורחותיו", ויבשרני בשורות טובות בזה. ומובן אשר ההקדם
 בזה ישובח, כידוע אשר ימים יוצרו, אשר נקצב לאדם מספר הימים לברר
 חלקו בעולם, וא"כ חבל על כל יום שעה ורגע שאין ממלאים אותם מתאים
 למילוי שליחות נשמתו בעלמא דין.

בתקוה להתבשר בשורות טובות, ובפ"ש ביתו תחי',

מנחם שניאורסאהן

תשטז [ה"ונפלינו" של חסיד]

ב"ה, י"א אלול, השי"ת

התמים הו"ח אי"א וכו' מו"ה... שי' שלום וברכה!

הצטערתי לשמוע אשר אינו בקו הבריאות כ"כ, ויש אומרים אשר
 מזמן לזמן איז ער בא זיך אראפגעפאלן. והי' לי לפלא גדול על זה, כי ידוע,
 ומתבאר בכמה מקומות בתורת החסידות, אשר א חסיד דארף פילן דעם
 אמת – (וואס באמת איז דאס אזוי בכל הנבראים; דער ונפלינו פון חסידים
 און בפרט תמימים איז דאס וואס זיי דארפן דאס פילן אויך און ניט נאר
 פארשטיין בשכל).

און דאס איז די צוויי הפכים וואס איז דא בא יעדן נברא, אז מצד
 אחד - מצד עצמו - איז ער לא ממש, אבער מצד שני - מצד דרויף וואס ער
 איז א ברי' פון מהות און עצמות א"ס ב"ה, וואס דאס איז זיין גאנצער
 מהות - איז דער נברא אויך א כל יכול.

אויב א סתם אידן און חסידים איז דאס שווער צו פילן, דארף דאס אבער זיין מיט פשטות הגמורה בא תמימים מקושרים צו זייער נשיא הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

ווארום יעדערער פון זיי דארף דאך וויסן און פילן, אז צדיקא דאתפטר אשתכח בכולא עלמין - און ווי דער אלטער רבי איז מוסיף: גם בעולם הזה המעשה - יתיר מבחיוהי, ווארום ס'איז דאך אראפ הגבלות פון מקום. במילא דארף יעדערער פילן אז דער רבי געפינט זיך צוזאמען מיט עס.

וואס איז שייך אריינטראכטן זיך אין זיין מעמד ומצב, אויף דרויף זיינען פאראן זמנים מיוחדים ווען מ'דארף עס טאן, אבער די איבעריקע צייט איז גלייכער צו טראכטן וועגן רבי'ן, ווי אזוי ער איז תמיד מיט זיינע מקושרים און ווי ער פירט זיי על כל צעד ושעל.

און דער געדאנק אליין, אפילו אן התבוננות מיוחדת, דארף פועלן חיזוק בכל כוחות הנפש אויף אויסצוניצן זיי מתאים לפי רצון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

און טאמער פאלן אריין עפעס זייטיקע מחשבות היפך מהנ"ל, דארף מען וויסן אז ס'איז עצת היצר, וואס זוכט פארשידענע וועגן מבלבל צו זיין פון תורה ועבודה.

היוצא מזה, שצריך להיות חזק בבטחונו בברכות צדיק הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אשר הוא עומד עליו ומנהלו בדרך הישרה, ובלבד שלא יהי נופל ברוחו, ויאמר בכל יום קאפיטל ע"א מתהלים, והעיקר, אז עס זאל זיין במוחלט אפגעלייגט, אז דער רבי איז מיט עס, און ער קאן זיך אויף עס פארלאזן אז אלץ וועט זיין גוט, ווארום עצמות ומהות א"ס ב"ה איז דאך דער תכלית הטוב, און דער רבי איז דער ממוצע המחבר מיט עצמות ומהות א"ס ב"ה, און פירט דורך דעם רצון אז עס זאל זיין הכל טוב, וסוף סוף שיהי בטוב הנראה והנגלה...

בברכת כתיבה וחתימה טובה, המחכה לבשורות טובות

מנחם שניאורסאהן

